

VALÉRIE PERRIN

Másodvirágzás

EURÓPA
KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST, 2022

www.alexandra.hu
www.moobius.hu
www.europakiado.hu

*Mert eljön az óra, amelyben mindazok, akik a sírban vannak,
meghallják az ő hangját, és kijönnek.*

Valaki halkán megkocogtatja az ajtót. Nem várok látogatót, úgy általában nem várok már jó ideje senkit.

A háznak két bejárata van, egy a temető felől, egy az utca felől. Éliane ugatva az utcai bejárathoz szalad. A gazdája, Marianne Ferry (1953–2007) a kecskerágóligetben nyugszik. Éliane az ő temetése napján került hozzám, és aztán itt ragadt mellettem. Az első hetekben a gazdája sírjánál etettem, csak később, lassanként szokott be a házba. Nevet Nono adott neki, ő keresztelte el Éliane-nak Isabelle Adjani után a *Gyilkos nyár*-ban, mert neki is olyan gyönyörű kék a szeme, és a gazdája augusztusban halt meg.

Húsz év alatt három kutya szegődött mellém a gazdájuk halálával egyidejűleg, és a körülmények úgy hozták, hogy megörököltem őket, de ma már csak ez az egy van.

Az illető megint kopogtat. Gondolkozom, hogy kinyissam-e. Még csak reggel hét óra van. Épp a teámat kortyolgom, mellé pirítóst ropogtatok, megkenem sós vajjal és azzal az eperlekvárral, amit Suzanne Clerc-től kaptam – a férjét (1933–2007) a céd-

rusligetben temettük el. Zenét hallgatok. Nyitvatartási időn kívül a konyhában mindig szól a zene.

Felállok az asztaltól, kikcsolom a rádiót.

– Ki az?

Félénk férfihang válaszol:

– Elnézést az alkalmatlankodásért, asszonyom, de láttam, hogy ég bent a villany.

Hallom, ahogy zavartan toporog a lábtörlőn.

– Érdeklődni szeretnék valaki után, aki itt nyugszik ebben a temetőben.

Azt kellene mondanom neki, hogy jöjjön vissza nyitásra, nyolc órákor.

– Csak egy perc, rögtön jövök!

Felmegyek a szobámba, kinyitom a téli szekrényt, és magamra kapok egy pongyolát. Két szekrényem van, két külön ruhatáram. Az egyik a téli, a másik a nyári. De az elnevezésnek semmi köze az évszakokhoz, ez csak az én belső rendszerem. A téli szekrényben csupa egyszerű szabású, sötét ruha lóg, azokat szánom a külvilágnak. A nyári szekrény világos és színes ruhákkal van tele, azokat magam miatt hordom. A tél alatt rajtam mindig ott a nyár, ha pedig egyedül vagyok, a telet mindig lehántom magamról.

Szóval a rózsaszín szaténköntösöm fölé felkapok egy steppelt, szürke pongyolát. Lemegyek, és ajtót nyitok. A küszöbön egy negyven körüli férfi áll. Fürkésző fekete szempárral találok szemben magam.

– Jó reggelt! Ne haragudjon, hogy ilyen korán zavarom.

Odakint még sötét van, és hideg. Éjjel fagyott, a férfi mögött vékony dértakaró borítja a földet. Ahogy kifújja a levegőt, mintha a felkelő nap párálna a leheletében. Dohány-, fahéj- és vaníliaszaga van.

Egy hang nem sok, annyi sem jön ki a számon. Mintha egy régi ismerős állna előttem, akit szem elől tévesztettem. Az fut át a fejemen, hogy előbb kellett volna betoppannia, már túl késő. Hogy ha húsz évvel ezelőtt horgonyoz le a küszöböm előtt, *minden* másképp alakult volna. Miért jutnak eszembe egyáltalán ilyenek? Mert néhány részeg suhancon kívül évek óta senki sem kopogott be az utcai ajtón? Mert azok, akik tényleg hozzám jönnek, mind a temető felől érkeznek?

Behívom, megköszöni, láthatóan zavarban van. Megkínálom kávéval.

Brancion-en-Chalonban mindenkit ismerek. Még azokat is, akiknek nincsenek nálam halottaik. Mind jártak már nálam, legalább egyszer, valamelyik barátjuk, szomszédjuk, kollégájuk vagy annak egy közeli hozzátartozója temetésén.

Ezt a férfit még sohasem láttam. Enyhe tájszólással beszél, a hang-súlyain érződik, hogy délen, a Földközi-tenger partvidékén élhet. Kócos, vad, sötétbarna hajkoronájában szinte világít a belekeveredett néhány ősz hajsza. Nagy az orra, a szája vastag, a szeme táskás. Kicsit Serge Gainsbourg-ra emlékeztet. A borotvával szemmel láthatóan nincs túl jóban, de van benne valami természetes elegancia. Gyönyörű a keze, szép hosszúak az ujjai. A kávéját lassan kortyolgatja, időnként megfújja, a kezét melengeti a forró porceláncsészén.

Még mindig nem tudom, miért van itt. Beengedtem az otthonomba, de csak mert ez nem is igazán az én otthonom. A konyha mindenkié. Olyan, mint egy községi váróterem, amit a magam szerény módján igyekeztem minél otthonosabbá tenni. Az egyszeri látogatók és a visszajáró vendégek kedvéért.

Tüzetesen körbenéz. A huszonöt négyzetméteres helyiség berendezése nagyjából ugyanazt az elvet tükrözi, mint a téli szekrényem.

A falak üresek. Nincsenek benne színes terítők, sem kék bársonykanapé. Egyszerű bútorlapból készült minden, és van néhány szék, hogy legyen mire leültetni az embereket. Sehol egy kirívó részlet. Egy kávéfőző, ami mindig készenlétben áll, dísztelen, fehér csészék, a reménytelen eseteknek pedig pár üveg tömény. Itt bárki szabadjára engedheti a könnyeit, a legféltettebb titkait, a haragját, a sóhajait, a reménytelenségét, a sírásók meg akár a humorukat is.

A hálósobám az emeleten van. Az az én titkos kamrá, az igazi otthonom, ami egyedül az enyém. Ott minden az én kezem nyomát viseli. Az a szoba és mellette a fürdő, mint két bonbonosdoboz. Púderrózsaszín, mandulazöld, égszínké, mintha egy kicsit beloptam volna oda a tavaszt. Amint egy kicsit is kisüt a nap, szélesre tárom az ablakokat, odalentről úgysem lát be senki, hacsak nem mászik létrára.

Amióta átrendeztem, a hálósobámba rajtam kívül nem lépett be senki. Philippe Toussaint eltűnése után az egészet kifestettem, vettem bele csipkefüggönyöket, hófehér bútorokat és egy széles ágynát, rá svájci matracot, ami átveszi a testem vonalát. Az én testemét. Nem akartam többé abban a mélyedésben aludni, amit a régim Philppe Toussaint kifeküdt.

Az idegen hosszan fújkalja a kávéját. Aztán csak megszólal:

– Marseille-ből vezetem ideig. Járt már Marseille-ben?

– Pár hetet minden nyáron Sormiouban töltök.

– Az öbölben?

– Igen.

– Micsoda véletlen!

– Nem hiszek a véletlenekben.

Benyúl a farmerja zsebébe, mintha keresne benne valamit. Az én embereim nem hordanak farmert. Nono, Elvis és Gaston mindig munkaruhában járnak, a Lucchini fivérek és Cédric atya sötét

posztónadrágot hordanak. Letekeri a sálát a nyakából, az üres csészét leteszi az asztalra.

– Tudja, elég racionális természet vagyok, akárcsak maga... Meg hát a munkám is olyan, rendőr vagyok, nyomozó.

– Mint Columbo?

Elmosolyodik. Amióta megjelent, most először.

– Nem. Ő hadnagy volt, én azért annyira nem vagyok fontos ember.

A mutatóujja begyével felcsipegeti a csészéje mellé szóródott kristálycukrot.

– Az anyám úgy rendelkezett, hogy ebben a temetőben szeretne nyugodni, nem tudom, miért.

– Itt él a környéken?

– Nem, Marseille-ben. Két hónappal ezelőtt halt meg. Ez volt az egyik utolsó kívánsága.

– Sajnálom. Kér valami erősebbet a kávéjába?

– Maga mindig leitatja a látogatóit? Már kora reggel?

– Előfordul. Hogy hívják az édesanyját?

– Irène Fayolle. Azt kérte, hamvasszuk el... és a hamvait helyezzük egy bizonyos Gabriel Prudent maradványai mellé.

– Gabriel Prudent? Gabriel Prudent, 1931–2009, 19. sor, a cédrusligetben.

– A temető összes halottját fejben tartja?

– Majdnem.

– Születési és halálozási dátummal, elhelyezéssel együtt?

– Többnyire.

– Ki volt az a Gabriel Prudent?

– A sírját időnként egy középkorú nő látogatja... Talán a lánya lehet. A férfi ügyvéd volt. Fekete márvány sírkő, sem idézet, sem

fénykép. A temetésére hirtelen nem emlékszem. De utánanézhetek a feljegyzéseimben, ha gondolja.

– A feljegyzéseiben?

– Minden temetésről és exhumálásról külön, személyes nyilvántartást vezetek.

– Ez is a munkaköréhez tartozik?

– Nem, nem tartozik a munkakörömhöz. De ha mindig pontosan csak azt csinálnánk, amire szerződünk, nagyon szomorú lenne az élet.

– Fura ezt hallani egy... Mi is pontosan a beosztása? Temetőgondnok? Szóval fura ezt hallani éppen egy temetőgondnok szájából.

– Miért? Úgy képzelte, hogy reggeltől estig csak itatom az egerket? Maga szerint az én életembe a könnyeken és a bánaton kívül más nem férhet bele?

Miközben töltök neki még egy csésze kávé, visszakérdez, és miután elsőre nem válaszolok, megismétli a kérdést:

– Egyedül lakik itt?

Némi habozás után bólintok.

Kihúzó a fiókot, amelyikben a feljegyzéseimet tartom, és megkeresem a 2009-es füzetet. Családnév alapján hamar megtalálom a vonatkozó bejegyzést. Hangosan olvasni kezdem:

2009. február 18. Gabriel Prudent temetése, zuhogó eső.

A sírnál százhuszonnyolcan gyűltek össze. A második felesége és a két lánya, Marthe Dubreuil és Cloé Prudent is jelen volt.

Az elhunyt kérésére senki sem hozott virágot, sem koszorút.

A család vésetett neki egy táblát ezzel a felirattal: „Gabriel Prudent, a bátor ügyvéd emlékére. »Egy ügyvéd számára a bátorság elengedhetetlen, anélkül a többi nem számít: az ügyvédi munká-

ban a tehetség, a műveltség, a jog ismerete mind egyaránt hasznos. De a döntő pillanatban már kizárólag szavakra és mondatokra támaszkodhatunk, amelyek, ha nincs mögöttük bátorság, csak felcsillannak, és egyhamar kialszik a fényük.» (Robert Badinter)”

Pap nem volt. Keresztet nem állítottak. A gyászolók nem maradtak tovább fél óránál. Miután a temetkezési vállalat alkalmazottjai leeresztették a koporsót, és behantolták a sírt, mindenki távozott. Az eső még mindig zuhogott.

Becsukom a jegyzeteimet. A nyomozó arcán enyhe döbbenet látszik, mint aki próbál rendet tenni a saját gondolataiban. Beletúr a hajába.

– Számomra alapvetően az a kérdés, miért akart az anyám e mellett a férfi mellett nyugodni.

Egy darabig körben a fehér falakat bámulja, amiken valójában nincs semmi néznivaló. Aztán a tekintete ismét megállapodik rajtam. Érzem, hogy nem akar hinni nekem. A 2009-es füzetre pillant.

– Elolvashatom?

A feljegyzéseimet általában csak a legközelebbi családtagoknak szoktam megmutatni. Pár másodpercre elbizonytalanodom, de aztán átnyújtom neki a füzetet. Belelapoz. Minden új oldalnál felnéz rám, mintha azok a 2009-es szavak nem is a papírra, hanem a homlokomra lennének írva. Mintha a füzet csak ürügy lenne arra, hogy jobban szemügyre vehessen.

– És minden egyes temetést bevezet a nyilvántartásába?

– Ha nem is mindegyiket, de a legtöbbet igen. Így legalább nyomuk marad, és azok, akik nem tudtak eljönni, felkereshetnek, én meg a jegyzeteim alapján beszámolok nekik... Ölt már embert? Csak a munkája miatt kérdem...

- Nem.
 - Fegyvere azért van?
 - Persze. De nem mindig hordom magamnál. Például az ilyen reggeleken sem.
 - Az édesanyja hamvait elhozta?
 - Nem. Egyelőre a krematóriumban tárolják... Csak nem hagyom ott az anyám urnáját egy vadidegen férfi sírjánál.
 - Magának talán idegen, de neki nem volt az.
 - Felkel a székről.
 - Megnézhetném annak az embernek a sírját?
 - Természetesen. Csak vissza tudna jönni egy félóra múlva?
- A temetőbe soha nem megyek ki pongyolában.

Megint elmosolyodik, immáron másodszor, és szó nélkül kísétál a konyhából. Amint becsukta maga után a bejárati ajtót, reflexből felkapcsolom a mennyezeti lámpát. Amikor vannak nálam, soha nem szoktam felkapcsolni, csak miután már elmentek. Hogy ne érezzem olyan üresnek a házat. Régi, berögzült szokás ez nálam, valószínűleg annak köszönhetem, hogy az anyám a születésemkor elhagyott.

Félórával később a nyomozó a kocsijában vár, odaparkolt a kapu elé. Ellenőrzöm a rendszámtáblát: az első két szám, 13, valóban a Rhône torkolatvidékére utal. Várakozás közben valószínűleg rádőlt a kormányra és elaludt, az arca gyűrött, látszik rajta a sál kötött szemének a nyoma.

A nyári szekrényből egy kárminvörös ruhát választottam, fölé pedig hosszú, sötétkék kabátot húztam, amit állig begomboltam. Kívülről éjszaka, belül fényes nappal. Ha véletlenül szétnyílna a kabátom, a nyomozó biztosan meglepődne és gyanakvoan tovább fürkészne.

Elindulunk a fasorok között. Menet közben elmagyarázom neki, hogy a temetőnek négy szárnya van, a babér-, a kecskerágó-, a cédrus- és a tiszafaliget, mindegyik az ottani növényzetről kapta a nevét, két helyen vannak urnafülkék, ezen felül van két emlékparcella. Megkérdezi, hogy régóta csinálom-e „ezt”, mire mondom, hogy húsz éve. Azt is elmondom neki, hogy korábban sorompókezelő voltam a vasútnál. Érdeklődik, hogy milyen volt az átállás a vonatokról a halottaskocsikra. Erre nem tudok mit válaszolni. Túl sok minden történt a két életem között. Csak azon gondolkodom, hogy elég fura kérdéseket tesz fel ahhoz képest, hogy racionális embernek tartja magát.

Amikor megérkezünk Gabriel Prudent sírjához, kiszáll az arcából a vér. Mintha egy olyan ember sírja előtt róná le a kegyeletét, akinek életében még csak a nevét sem hallotta, és akivel kapcsolatban most mégis szöveget ütött a fejébe, hogy egyáltalán nem kizárt, hogy valami közeli rokona, esetleg a nagybátyja, netalántán az apja. Jó darabig némán, mozdulatlanul ácsorgunk. Egy idő után elkezdek fájni, és a lehetőséggel próbálom melengetni az ujjaimat.

Rendszerint nem maradok a látogatókkal. Elkísérem őket a sírhoz, aztán visszavonulok. De most valamiért, magam sem értem, miért, úgy érzem, hogy ezt az embert nem hagyhatom egyedül. Egy örökkévalóságnak tűnik, mire megint megszólal. Azt mondja, ideje indulnia. Még emberi időben vissza akar érní Marseille-be. Megkérdem, mikorra tervezi, hogy Prudent úr sírja mellett örök nyugalomra helyezi az édesanyja hamvait. Nem válaszol.